

Πρότυπο για τον Σχεδιασμό Ενότητας Διαφοροποιημένης Διδασκαλίας

Γνωστικό αντικείμενο: Γλώσσα		Τάξη: Α' λυκείου
Ενότητα/Κεφάλαιο	Περιγραφή και αφήγηση	
Αριθμός μαθημάτων/ χρόνος	1 μάθημα, 3 διδακτικές ώρες	
Στόχοι		
Το διδακτικό αυτό σενάριο ακολουθεί το «Ενιαίο Πλαίσιο Προγράμματος Σπουδών» (ΦΕΚ 303/13-3-2003) και το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών για την Έκθεση -Έκφραση τόσο όσον αφορά τα μέσα υλοποίησής του, τη μέθοδο διδασκαλίας και τους στόχους του μαθήματος.		
Γνώση	<ol style="list-style-type: none"> 1. Να κατανοήσουν οι μαθητές/ριες ότι η γλώσσα της περιγραφής και της αφήγησης καθορίζεται κάθε φορά από το είδος του κειμένου και από τον επιδιωκόμενο σκοπό. 2. Να γνωρίσουν την περιγραφή, ως ιδιαίτερο τρόπο γλωσσικής απόδοσης των εξωτερικών γνωρισμάτων ενός προσώπου, ζώου, αντικειμένου, τόπου ή μιας κατάστασης, η οποία, κάθε φορά, υπαγορεύεται από συγκεκριμένες προθέσεις του συγγραφέα- ομιλητή και στοχεύει σε συγκεκριμένα αποτελέσματα. 3. Να κατανοήσουν τα βασικά χαρακτηριστικά της περιγραφής, την οργάνωσή της σε συγκεκριμένους, κάθε φορά, άξονες χώρου και χρόνου (με έμφαση στον άξονα του χώρου), την πορεία της περιγραφής, με βάση και την απόσταση ή τη βιωματική εμπλοκή του συγγραφέα σ' αυτά που περιγράφει, το σκοπό, τη γλώσσα της περιγραφής 4. Να γνωρίσουν τα είδη-τις κατηγορίες της περιγραφής (π.χ. περιγραφή προσώπου, αντικειμένου, έργου τέχνης, τόπου, κατάστασης – περιγραφή λογοτεχνική, επιστημονική, διαφημιστική, περιγραφή οδηγιών χρήσης ή κατασκευής αντικειμένου κ.λ.π.) και να εξασκηθούν στην αναγνώριση του περιγραφικού λόγου 	
Κατανόηση	<ol style="list-style-type: none"> 5. Να αντιληφθεί ο μαθητής τη διαφορά ανάμεσα στους κειμενικούς τύπους της αφήγησης και της περιγραφής, ώστε με τη σωστή αναλογία περιγραφικών και αφηγηματικών μερών να εξασφαλίζουν την «οικονομία» της διήγησης 6. Να μπορεί να ξεχωρίσει σε ένα κείμενο τα αφηγηματικά από τα περιγραφικά μέρη. 	

	<p>7. Να κατανοήσει την ανάγκη της συνεργασίας και της ομαδικότητας κατά την εκτέλεση των εργασιών του.</p> <p>8. Να διακρίνει ο μαθητής σε οποιαδήποτε κείμενο τη χρήση των χρόνων και τη σημασία τους ως προς την αφήγηση και την περιγραφή.</p>
Δεξιότητα	<p>9. Ανάπτυξη αιτιολογημένης και τεκμηριωμένης άποψης για τα κείμενα που διαβάζουν.</p> <p>10. Αναγνώριση των διαφορετικών τρόπων με τους οποίους οι συγγραφείς μιλούν για τα διάφορα θέματα.</p> <p>11. Αναγνώριση των πολιτισμικών στοιχείων που υπάρχουν σε κάθε κείμενο.</p> <p>12. Να μπορεί ο μαθητής να συγγράψει ένα κείμενο στο οποίο θα συνθέσει συνειδητά την αφήγηση και την περιγραφή.</p> <p>13. Να μπορούν να ανακαλύπτουν τη γνώση μέσω της ανακάλυψης-διερεύνησης.</p> <p>14. Να αναπτύξουν πνεύμα συνεργασίας και ομαδικότητας και ικανότητα για συλλογική εργασία και ανταλλαγή πληροφοριών</p>
Προαπαιτούμενες γνώσεις/δεξιότητες	
<p>1. Πλήρης κατανόηση του τι είναι και πώς υλοποιείται αυτό που ονομάζουμε “γλωσσική επικοινωνία” και “περίσταση επικοινωνίας” (δηλ “επικοινωνιακό πλαίσιο”) από τους μαθητές/ριες.</p> <p>2. Οι μαθητές/ριες θα πρέπει να είναι εξοικειωμένοι με την ομαδοσυνεργατική μέθοδο διδασκαλίας, με τις συνεργατικές, γενικότερα, δραστηριότητες, καθώς και με την επεξεργασία ερωτημάτων σε σχετικά φύλλα εργασίας.</p> <p>3. Θα πρέπει ακόμη να είναι σε θέση να ανακαλέσουν στη μνήμη τους περιγραφικά μέρη από οικεία γι’ αυτούς κείμενα π.χ. Α΄ Γυμνασίου</p> <p>4. Οι μαθητές/ριες πρέπει, επίσης, να γνωρίζουν τη χρήση του ηλεκτρονικού υπολογιστή (Η/Υ) και να είναι εξοικειωμένοι με την αξιοποίηση του εκπαιδευτικού υλικού που βασίζεται στη χρήση λογισμικού, καθώς και με την αξιοποίηση του διαδικτύου.</p> <p>Οι μαθητές/ριες έχουν διδαχθεί ήδη την περιγραφή και την αφήγηση στα προηγούμενα μαθήματα. Εάν κάποιος από τους μαθητές/ριες δεν τις έχουν κατακτήσει θα υπάρξει σύντομη επαναδιδασκαλία και υποστήριξη από συνομήλικο.</p>	
Ερωτήσεις-κλειδιά για τη διδασκαλία	
<p>Η διδακτική πρόταση που ακολουθεί αφορά στη Νεοελληνική Γλώσσα της Α΄ τάξης Γενικού Λυκείου, στην ενότητα Αφήγηση – Περιγραφή με προεκτάσεις στα κεφάλαια για την οπτική γωνία του αφηγητή, τη χρήση των χρόνων στην αφήγηση και την περιγραφή και τον ορισμό του αφηγηματικού και περιγραφικού χρόνου καθώς και στα χαρακτηριστικά του γραπτού λόγου και τις γλωσσικές ποικιλίες. Το περιεχόμενο του σεναρίου αναφέρεται στη διάκριση της περιγραφής από την αφήγηση στα κείμενα. Στόχος είναι, μέσω της διερευνητικής διαδικασίας στο υλικό των πηγών από το σχολικό εγχειρίδιο και το διαδίκτυο, η εξοικείωση των μαθητών/ριών με τα κειμενικά είδη της αφήγησης και της περιγραφής και τα βασικά δομικά, γλωσσικά, λεξιλογικά χαρακτηριστικά τους καθώς και η κατανόηση της</p>	

διευκόλυνσης που προσφέρουν οι νέες τεχνολογίες στην επικοινωνία των ανθρώπων και τη διάδοση της πληροφορίας. Ως παραγόμενο υλικό ορίζεται η εκπόνηση γραπτών ατομικών και ομαδικών κειμένων των μαθητών/ριών.

Ομαδοποίηση

Αρχή της διαφοροποιημένης διδασκαλίας είναι η ευέλικτη ομαδοποίηση, που αλλάζει και αξιοποιεί διαφορετικά κριτήρια και όχι μόνον το κριτήριο της επίδοσης των μαθητών/ριών. Και στις τρεις φάσεις γίνεται εναλλαγή μεταξύ της μετωπικής διδασκαλίας και της διδασκαλίας σε ομάδες, της ομαδικής και της ατομικής εργασίας ανάλογα με τις ανάγκες της τάξης κάθε φορά. Στην αρχή η τάξη βρίσκεται σε ολομέλεια, οπού τους μοιράζεται το φυλλάδιο ορισμών. Έπειτα κατά την πρώτη φάση της διδασκαλίας ζητείται από τους μαθητές/ριες να χωριστούν ανά ομάδες των τεσσάρων και να περιγράψουν μια εικόνα. Ο χωρισμός σε ομάδες θα γίνει από τον/την εκπαιδευτικό, είναι σημαντικό ο/η εκπαιδευτικός να φτιάξει ομάδες από μαθητές/ριες με διαφορετική ετοιμότητα και μαθησιακό προφίλ. Χωρισμός σε μικρές ομοιογενείς ομάδες, ανάλογα με τις ικανότητές τους. Κάποιοι θα ξανα-διδάξουν μια ιδέα ή δεξιότητα σε μαθητές/ριες με χαμηλή σχολική επίδοση και οι προχωρημένοι μαθητές/ριες θα επεκτείνουν τη σκέψη τους ή τις δεξιότητές τους. Κατά την διάρκεια των δραστηριοτήτων 1 και 2 οι μαθητές/ριες εργάζονται σε ομάδες στην δραστηριότητα 3 η άσκηση γίνεται ατομικά. Αν η εργασία η οποία έχει ανατεθεί απαιτεί συγκεκριμένα ταλέντα, δεξιότητες και ικανότητες, ο εκπαιδευτικός φροντίζει ώστε να υπάρχουν σε κάθε ομάδα μαθητές/ριες με αυτές τις ικανότητες και τα ταλέντα. Στη δεύτερη δραστηριότητα κάποιες από τις δραστηριότητες είναι ομαδικές, έτσι έχουν την ευκαιρία οι μαθητές/ριες να βοηθηθούν από τους συμμαθητές/ριες τους. Είναι κεντρικής σημασίας οι ομάδες να δημιουργηθούν με βάση τα κεντρικά κριτήρια για τη διαφοροποίηση όπως είναι η ετοιμότητα και το μαθησιακό στυλ. Οι μαθητές/ριες που συναντούν δυσκολίες στη μάθηση επωφελούνται από τη συνεργασία με μαθητές/ριες που έχουν υψηλότερες ικανότητες. Ακόμα και οι χαρισματικοί μαθητές/ριες μπορεί να ωφεληθούν από τις ευέλικτες ομάδες. Η διδασκαλία σε ομάδες έχει ολοκληρωθεί με επιτυχία όταν στο τέλος της ομαδικής εργασίας αναφερόμαστε όλοι στο σύνολο της τάξης.

Στρατηγικές και μέσα διαφοροποιημένης διδασκαλίας

Στρατηγικές Δ.Δ.

Στρατηγικές διαχείρισης της διαφοροποιημένης διδασκαλίας ως προς το τελικό προϊόν: Ο ταχυδρόμος-δάσκαλος παραδίδει φακέλους με διαφορετικές εργασίες στοχευμένα για κάθε ομάδα. Διαβαθμισμένες δραστηριότητες στις οποίες οι μαθητές εργάζονται σε διαφορετικά επίπεδα υποστήριξης, πρόκλησης και πολυπλοκότητας. Μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε τις Διαβαθμισμένες δραστηριότητες ως τελικό προϊόν και για εργασία στο σπίτι. Αυτό επιτρέπει σε κάθε μαθητή να εργαστεί σύμφωνα με το δικό του βηματισμό, εξασφαλίζει ότι η εργασία των μαθητών στην τάξη είναι επαρκής και στοχοθετημένη και προσφέρει αρκετό χρόνο στον καθένα να συμπληρώσει την άσκηση. Παράλληλα

προσαρμόζουμε τις εργασίες για το σπίτι και παρέχουμε κείμενα διαφορετικής αναγνωστικής δυσκολίας ως προς το μαθησιακό προφίλ και την ετοιμότητα.

Στρατηγική διαφοροποίησης της διδασκαλίας ως την διαδικασία: Think – Tac – Toe (Τρίλιζα)³⁷. Η στρατηγική Think-Tac-Toe χρησιμοποιεί τη θεωρία της Πολλαπλής Νοημοσύνης του Howard Gardner προκειμένου οι μαθητές να επιλέξουν οι ίδιοι, μέσα από μια ποικιλία δραστηριοτήτων, τον τρόπο με το οποίο θα επιδείξουν αυτό που γνώρισαν, κατανόησαν και μπορούν να κάνουν. Η τρίλιζα είναι ένας πίνακας εννέα κελιών, στα οποία ο εκπαιδευτικός τοποθετεί διαφορετικές δραστηριότητες. Η τρίλιζα αξιοποιείται ως δραστηριότητα επεξεργασίας ή αξιολόγησης παρέχοντας στους μαθητές επιλογές και μεταβιβάζοντας την ευθύνη της μάθησης στους ίδιους. Παρέχει ευκαιρίες στους μαθητές να επεξεργαστούν τη νέα γνώση με διαφορετικούς τρόπους και να επιλέξουν τον τρόπο με τον οποίο θα εκφράσουν τι ξέρουν. Ο εκπαιδευτικός σχεδιάζει εννιά διαφορετικές δραστηριότητες και τις τοποθετεί σε πλαίσια έτσι ώστε οι μαθητές να απαντούν στους ίδιους μαθησιακούς στόχους, έννοιες-κλειδιά και δεξιότητες με όποιον τρόπο κι αν κάνουν τρίλιζα. Στρατηγική διαφοροποίησης της διδασκαλίας: Ως προς τη μαθησιακή ετοιμότητα: Αξιοποιεί τη ταξινομία του Bloom για να δημιουργήσει δραστηριότητες χαμηλότερου ή υψηλότερου γνωστικού επιπέδου επεξεργασίας. Οι δραστηριότητες μπορούν να ανταποκρίνονται σε όλα ή ορισμένα από τα παρακάτω επίπεδα: Γνώση, κατανόηση, εφαρμογή, ανάλυση, σύνθεση, αξιολόγηση, δημιουργία. Και ως προς το μαθησιακό προφίλ: Αξιοποιεί τους τύπους της πολλαπλής νοημοσύνης του Gardner. Μπορεί να χρησιμοποιήσει όλους ή ορισμένους από τους παρακάτω τύπους μαθησιακής προτίμησης: Γλωσσικός, Οπτικο-χωρικός, λογικο-μαθηματικός, κιναισθητικός, μουσικός, ενδοπροσωπικός ή διαπροσωπικός τύπος, νατουραλιστικός.

Στρατηγική διαφοροποίησης της διδασκαλίας ως προς τις Διαδικασία: Χρήση ευέλικτης ομαδοποίησης. Η ευέλικτη ομαδοποίηση χρησιμοποιείται με συνέπεια στη διαφοροποιημένη. Η ομαδοποίηση των μαθητών δεν είναι σταθερή. Με βάση το περιεχόμενο, το σχεδιασμό και τις συνεχείς αξιολογήσεις, η ομαδοποίηση και η ανασυγκρότηση των ομάδων πρέπει να είναι μια δυναμική διαδικασία ως ένα από τα θεμέλια της διαφοροποιημένης διδασκαλίας. Κατά την ομαδοποίηση των μαθητών ο εκπαιδευτικός πρέπει να λαμβάνει υπόψη τον τρόπο με τον οποίο μαθαίνουν καλύτερα οι μαθητές διαφόρων επιδόσεων. Οι μαθητές χαμηλών επιδόσεων μαθαίνουν καλύτερα σε ετερογενείς ομάδες, οι μαθητές μεσαίων

³⁷ Tomlinson, C. A., & Imbeau, M. B. (2010). Leading and managing a differentiated classroom. Alexandria, VA:ASCD

	<p>επιδόσεων σε ομογενείς ομάδες, ενώ οι μαθητές υψηλών επιδόσεων εξίσου καλά σε ετερογενείς και ομογενείς ομάδες³⁸.</p> <p>Στρατηγικές διαφοροποίησης της διδασκαλίας ως προς το περιεχόμενο: Για τη διαφοροποίηση του περιεχομένου επικαλούμαστε τη χρήση πολλαπλών υλικών, φωτογραφιών και φυλλαδίων, η παροχή άλλων υλικών μπορεί να διευκολύνει και να επιταχύνει τη μάθηση. Ακόμη, η παροχή πολλαπλών κειμένων/υλικών διευκολύνει τη διαφοροποίηση της διδασκαλίας με βάση τα ενδιαφέροντα των μαθητών/ριών στο βαθμό που μπορεί να καλύπτουν πολλά διαφορετικά ενδιαφέροντα. Αναμφισβήτητα, για να μάθουμε κάτι θα πρέπει να θέλουμε να το μάθουμε, ή αλλιώς να έχουμε κίνητρο για μάθηση. Δύο παράγοντες οι οποίοι μπορούν να επηρεάσουν θετικά ή αρνητικά το κίνητρο του μαθητή για μάθηση, είναι: το ενδιαφέρον του μαθητή για το συγκεκριμένο υλικό που πρέπει να μάθει και η δυνατότητά του να επιλέξει μόνος του³⁹.</p>
<p>Μέσα Δ.Δ.</p>	<p>Μέσα διαφοροποίησης της διδασκαλίας: Κάρτες εξόδου⁴⁰</p> <p>Οι Κάρτες Εξόδου είναι απαντήσεις των μαθητών/ριών σε ερωτήσεις στο τέλος μιας διδακτικής δραστηριότητας/μαθήματος/ημέρας. Δηλώνουν την ολοκλήρωση της διαδικασίας. Κατά τη διάρκειά της διαδικασίας αυτής, κρίνεται αναγκαίο να παρέχεται στους μαθητές/ριες σαφής και συχνή ανατροφοδότηση .Η διαφοροποίηση γίνεται στο τελικό προϊόν με στόχο ένα πιο παιχνιδιάρικο και ευχάριστο κλείσιμο της διδασκαλίας. Δεδομένης της σημαντικότητας της αξιολόγησης, για την ανάπτυξη τόσο του μαθητή/τριας όσο και του εκπαιδευτικού, είναι σημαντικό οι δραστηριότητες όχι μόνο να αξιολογούν αλλά και να «διδάσκουν», χωρίς να εμμένουν στους γνωστικούς στόχους.</p> <p>Μέσα διαφοροποίησης της διδασκαλίας ως προς το περιεχόμενο: Frayer Model⁴¹.</p> <p>Ο σκοπός του μοντέλου Frayer είναι να αναλύσει και να προσδιορίσει λέξεις και έννοιες. Πρόκειται για έναν γραφικό οργανωτή που παρέχει τη δυνατότητα στα παιδιά να περιγράψουν μια λέξη με τέσσερις διαφορετικούς τρόπους. Ο γραφικός οργανωτής Frayer, συνήθως, περιλαμβάνει τα παρακάτω τέσσερα πλαίσια που περιβάλλουν την κεντρική λέξη/έννοια/ιδέα. 1.ΟΡΙΣΜΟΣ: Η έννοια «ορισμός» του μοντέλου είναι αυτονόητη. Στο πλαίσιο αυτό ο μαθητής ορίζει την κεντρική λέξη. Εάν πρόκειται για έννοια, ο μαθητής θα την καθορίσει μέσα από μια</p>

³⁸ Yiping, L., Philip, C. A., d’Apollonia Sylvania, Lou, Y., Abrami, P. C., & Apollonia, S. (2011). Small Group and Individual Learning with Technology: A Meta-Analysis. *Review of Educational Research*, 71(3), 449–521.

³⁹ Brandt, R. (1998). *Powerful teaching*. Alexandria, VA: ASCD.

⁴⁰ Tomlinson C. and Moon T, (2013). *Assessment and student success in a differentiated classroom*. Alexandria, VA: ASCD.

⁴¹ Frayer, D., Frederick, W. C., and Klausmeier, H. J. (1969). *A Schema for Testing the Level of Cognitive Mastery*. Madison, WI: Wisconsin Center for Education Research.

	<p>ερμηνεία (την ερμηνεύει εντός ενός συγκεκριμένου πλαισίου). Είναι δυνατό να ζητηθεί συνδυαστικά και η οπτική αναπαράσταση του ορισμού ή της ερμηνείας.</p> <p>2.ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ: Η ενότητα «χαρακτηριστικά» αποτελεί έναν τρόπο επέκτασης του ορισμού. Εδώ οι μαθητές μπορούν να γράψουν και να παρουσιάσουν διάφορα χαρακτηριστικά της συγκεκριμένης λέξης με βάση τον ορισμό που έχουν δώσει. Εάν πρόκειται για έννοια τότε οι μαθητές θα αποδώσουν τα χαρακτηριστικά της σημασίας ή του νήματός της.</p> <p>3.ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ: Στη συγκεκριμένη ενότητα οι μαθητές αποδεικνύουν την κατανόηση της λέξης ή της έννοιας. Για να γίνει αυτό μπορούν να χρησιμοποιήσουν άλλες λέξεις, φράσεις ή εικόνες.</p> <p>4.ΜΗ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ: Μερικές φορές μπορεί να είναι χρήσιμο για τους μαθητές όχι μόνο να ξέρουν τι είναι κάτι αλλά και τι δεν είναι. Τα «Μη παραδείγματα» μπορούν να κάνουν τον ορισμό πιο συγκεκριμένο. Όπως και στα «Παραδείγματα» αυτό το πλαίσιο μπορεί να περιλαμβάνει άλλες λέξεις, φράσεις ή εικόνες.</p>
Υλικό – Φύλλα εργασίας	
<p>Σε ποιο στάδιο της διδασκαλίας αξιοποιείται το υλικό/φύλλο εργασίας που προτείνετε; (π.χ. Περιεχόμενο, επεξεργασία, εργασία στο σπίτι)</p>	<p>Υλικό 1: Βιβλίο Α΄ λυκείου κεφάλαιο «ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΦΗΓΗΣΗ».</p> <p>Υλικό 2: Φυλλάδιο Ορισμών βλ. Παράρτημα σ. 150-151</p> <p>Υλικό 3: Γραφικός οργανωτής, Frayer Model, φύλλο εργασίας 1 σ. 153-154 (στο αρχικό στάδιο της διδασκαλίας κατά το περιεχόμενο)</p> <p>Υλικό 4: Βιντεοπροβολέας</p> <p>Υλικό 5: Εικόνα για περιγραφή βλ. Παράρτημα σ. 152</p> <p>Υλικό 6: Φύλλο εργασίας 2, Think – Tac – Toe (Τρίλιζα) σ. 155</p> <p>Υλικό 7: Φύλλο εργασίας 3, εργασία για το σπίτι σ.156- 161</p> <p>Υλικό 8: Διαβαθμισμένες κάρτες εξόδου</p>
Αξιολόγηση	
<p>Είδος αξιολόγησης</p>	<p>Η αξιολόγηση των εργασιών κάθε ομάδας πραγματοποιείται κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας σε όλες τις φάσεις από τον εκπαιδευτικό που παρακολουθεί την εργασία και τις δεξιότητες κάθε μαθητή και στο τέλος από τον εκπαιδευτικό και τους μαθητές/ριες για την εξαγωγή συμπερασμάτων για την διδασκαλία. Στόχος της αξιολόγησης είναι η ανατροφοδότηση των μαθητών/ριών και του εκπαιδευτικού μέσω της επίγνωσης των θετικών ή αρνητικών χαρακτηριστικών της εργασίας και η βελτίωσή των συνθηκών εργασίας, των στόχων, του χρονισμού.</p> <p><u>Διαγνωστική αξιολόγηση:</u> Πραγματοποιείται κατά την έναρξη της διδακτικής διαδικασίας και αποσκοπεί στο να συλλέξει πληροφορίες για τις προϋπάρχουσες γνώσεις των μαθητών/τριών, τη μαθησιακή τους ετοιμότητα, τις εμπειρίες, τις προσδοκίες, τις δεξιότητές τους, τον τρόπο που μαθαίνουν, τις προτιμήσεις και το προφίλ τους γενικότερα. Τα δεδομένα αυτά επιτρέπουν στον εκπαιδευτικό να</p>

προγραμματίσει και να ξεκινήσει τη διδασκαλία εκεί απ' όπου βρίσκονται οι μαθητές/ριες του και να θέσει τους κατάλληλους στόχους⁴².

Διαμορφωτική αξιολόγηση: Πραγματοποιείται κατά την εξέλιξη της διδασκαλίας και εξετάζει αν η πορεία της βρίσκεται σε αντιστοιχία με τους στόχους, τις ανάγκες και την πρόοδο των μαθητών/τριών. Ως διαδικασία περιλαμβάνει όλους τους τομείς της μάθησης, δεν αναφέρεται μόνο σε γνώσεις και σε γνωστικά επιτεύγματα, αλλά και σε ικανότητες, δεξιότητες, στάσεις, αξίες, διαδικασίες μάθησης, προσδοκίες, συναισθήματα, εντυπώσεις και δυσκολίες⁴³. Κατά τη διάρκειά της κρίνεται αναγκαίο να παρέχεται στους μαθητές/ριες σαφής και συχνή ανατροφοδότηση⁴⁴.

Τελική αξιολόγηση: Επιδιώκει να προσδιορίσει συνολικά το τι επιτεύχθηκε με την ολοκλήρωση της εκπαιδευτικής/μαθησιακής διαδικασίας⁴⁵. Επιπλέον κι εδώ κρίνεται αναγκαία η ύπαρξη ανατροφοδότησης που θα βοηθήσει τους/τις μαθητές/τριες να κατανοήσουν πώς να συνεχίσουν τη μαθησιακή τους πορεία⁴⁶. Κάποιες εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης στο πλαίσιο της διαφοροποιημένης διδασκαλίας είναι οι προφορικές παρουσιάσεις, οι εκθέσεις, η έκθεση έργων τέχνης κ.ά⁴⁷. Τελική αξιολόγηση με Κάρτες Εξόδου. Οι Κάρτες Εξόδου είναι απαντήσεις των μαθητών/ριών σε ερωτήσεις στο τέλος μιας δραστηριότητας/. Ουσιαστικά σηματοδοτούν την ολοκλήρωση της διαδικασίας μέσα από τελικές απαντήσεις σε καίρια ερωτήματα. Οι μαθητές/ριες σημειώνουν σε κάρτες αυτά που έμαθαν στο τέλος της κάθε δραστηριότητας και τα μοιράζονται με την ολομέλεια της τάξης.

Οι μαθητές/ριες Ρομά Θα ασχοληθούν με το φύλλο εργασίας, το οποίο θα έχει λιγότερες, αλλά και απλούστερες, ως προς το λεξιλόγιο και τη δυσκολία μετατροπής, προτάσεις. Δεδομένης της σημαντικότητας της διαδικασίας, για την ανάπτυξη τόσο του μαθητή όσο και του εκπαιδευτικού, είναι σημαντικό οι σχετικές δραστηριότητες όχι μόνο να αξιολογούν αλλά και να «διδάσκουν», χωρίς

^{34 35 38 39} Tomlinson C. and Moon T, (2013). Assessment and student success in a differentiated classroom. Alexandria, VA: ASCD.

³⁶ Black, P., & Wiliam, D. (2009). Developing the theory of formative assessment. Educational Assessment, Evaluation and Accountability, 21(1), 5-31.

³⁷ Hattie, J. (2012). Know thy impact. Educational Leadership, 1(70), 18-23.

⁴⁰ Moon, T. R. (2005). The role of assessment in differentiation. Theory into Practice, 4(3), 226-233

	να εμμένουν στους γνωστικούς στόχους, δραστηριότητες προς αυτή την κατεύθυνση είναι η παρατήρηση, τα κουίζ ⁴⁸ .
Τρόπος αξιολόγησης	Υλικό αξιολόγησης 1: Γραφικός οργανωτής Frayer Model. σ. 153- 154 Υλικό αξιολόγησης 2: Δραστηριότητα 1,2,3 (Κατά την διάρκεια της διδασκαλίας) Υλικό αξιολόγησης 3: Φύλλο εργασίας 2, Think – Tac – Toe (Τρίλιζα) σ. 155 Υλικό αξιολόγησης 4: Διαβαθμισμένες κάρτες εξόδου Υλικό αξιολόγησης 5: Φύλλο εργασίας 3, εργασία για το σπίτι σ.156- 162

Πρότυπο για τον Σχεδιασμό Μαθήματος Διαφοροποιημένης Διδασκαλίας

Διαφοροποίηση	Ως προς την ετοιμότητα	Ως προς τα ενδιαφέροντα	Ως προς τη μαθησιακή προτίμηση
Περιεχομένου	X	X	
Επεξεργασίας		X	X
Τελικού προϊόντος	X		X

Χρόνος	Βήματα διδασκαλίας	Μαθησιακές και διδακτικές ενέργειες	Στοιχεία διαφοροποίησης (Στρατηγικές και μέσα)
35'	Ξεκινάμε την διδασκαλία υπενθυμίζοντας τι μάθαμε στα προηγούμενα μαθήματα. (Σύντομη αναδρομή στο προηγούμενο μάθημα) Στα προηγούμενα μαθήματα μάθαμε τι είναι η περιγραφή έπειτα διδαχθήκαμε τι είναι η αφήγηση. Τώρα θα εντοπίσουμε τις διαφορές τους και θα τα συγκρίνουμε.	1. Ο εκπαιδευτικός ρωτάει τον ορισμό της αφήγησης καθώς και που ή πως την χρησιμοποιούμε 2. Ο εκπαιδευτικός ρωτάει τον ορισμό της περιγραφής καθώς και πότε ή πως την χρησιμοποιούμε 3. Γράφει τα βασικά σημεία των απαντήσεων στον πίνακα και τους ζητάει να έχουν μπροστά τους τα φύλλα με τους ορισμούς.	Η διαφοροποίηση ως τους Μαθητές/-τριες Ρομά Όλοι οι μαθητές/ριες θα ασχοληθούν με την επίλυση της άσκησης. Καθοδήγηση θα δίδεται καθ' όλη τη διάρκεια της άσκησης στους μαθητές/ριες Ρομά, αλλά και σε όποιον άλλο μαθητή κριθεί απαραίτητη. Ο γραφικός οργανωτής Frayer, συνήθως, περιλαμβάνει τα παρακάτω τέσσερα πλαίσια που περιβάλλουν την κεντρική λέξη/έννοια/ιδέα.

<p>Κατά την πρώτη διδακτική ώρα, ο/η εκπαιδευτικός θα παρουσιάσει την έννοια της “περιγραφής” και της αφήγησης, μέσα από ποικίλα παραδείγματα.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Εξήγηση του όρου «περιγραφή» σε αντιδιαστολή με τον όρο της «αφήγησης». • Διάκριση της περιγραφής από την αφήγηση • Πότε μια περιγραφή και αφήγηση θεωρείται επιτυχημένη ; <p>Στόχος της ενότητας είναι η κατανόηση της περιγραφής και της αφήγησης και η χρήση τους. Και αυτό το στοιχείο χρειάζεται να ενταχθεί στη παρούσα φάση. Έτσι ζητείται από τους μαθητές/ριες να έχουν μπροστά τους το φύλλο ορισμών.</p> <p>Στο πίνακα είναι ήδη γραμμένα τα βασικά στοιχεία διαφοροποίησης. Στρατηγικές διαφοροποίησης της</p>	<p>4. Οι μαθητές/ριες έχουν μπροστά τους το φύλλο με τους ορισμούς και καθοδηγούμενοι από τις ερωτήσεις του εκπαιδευτικού προσπαθούν να παρατηρήσουν τις διαφορές της αφήγησης και της περιγραφής.</p> <p>5. Καλούνται επίσης να παρατηρήσουν τον χρόνο που χρησιμοποιούμε συνήθως στις δυο περιπτώσεις. Δεν επαναλαμβάνεται από τον εκπαιδευτικό καθώς κάτι τέτοιο θα ήταν περιττό. Οι παρατηρήσεις αυτές πρέπει να προέλθουν από τους μαθητές/ριες με συγκεκριμένη καθοδήγηση.</p> <p>6. Ο/η εκπαιδευτικός μοιράζει φύλλο εργασίας 1 (στρατηγική διαφοροποίησης της διδασκαλίας Frayer Model)</p> <p>7. Οι μαθητές/ριες έχουν λίγο χρόνο στη διάθεση τους να παρατηρήσουν πως σχηματίζουμε ένα κείμενο με περιγραφή και πως ένα κείμενο με αφήγηση και στη συνέχεια να δουλέψουν την διερευνητική</p>	<p>ΟΡΙΣΜΟΣ Η ενότητα «ορισμός» του μοντέλου είναι αυτονόητη. Στο πλαίσιο αυτό ο μαθητής ορίζει την κεντρική λέξη.</p> <p>ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ Η ενότητα «χαρακτηριστικά» αποτελεί έναν τρόπο επέκτασης του ορισμού.</p> <p>ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ Στη συγκεκριμένη ενότητα οι μαθητές/ριες αποδεικνύουν την κατανόηση της λέξης ή της έννοιας. Για να γίνει αυτό μπορούν να χρησιμοποιήσουν άλλες λέξεις, φράσεις ή εικόνες.</p> <p>ΜΗ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ Μερικές φορές μπορεί να είναι χρήσιμο για τους μαθητές/ριες όχι μόνο να ξέρουν τι είναι κάτι αλλά και τι δεν είναι. (φύλλο εργασίας 1)</p> <p>Δραστηριότητα διερευνητική: Παρατηρήστε την παρακάτω εικόνα (βλ. παράρτημα). Πείτε ή γράψτε μια παράγραφο όπου θα περιγράψετε με λεπτομέρειες τι βλέπετε και δώστε έναν τίτλο στην εικόνα.</p> <p>Δραστηριότητα που γίνεται με τις καθοδηγητικές ερωτήσεις του εκπαιδευτικού. Μέσα από στοχευμένες ερωτήσεις που θα κάνει ο/η εκπαιδευτικός στους μαθητές/ριες θα αντλήσει τις επιθυμητές απαντήσεις. Στους μαθητές/ριες Ρομά εφόσον δυσκολεύονται Θα τους δοθούν</p>
---	--	---

	<p>διδασκαλίας FrayerModel⁴⁹. Ο σκοπός του μοντέλου Frayer είναι να αναλύσει και να προσδιορίσει λέξεις και έννοιες. (φύλλο εργασίας 1)</p>	<p>δραστηριότητα με την εικόνα. 8. Μόλις ολοκληρώσουν όλοι ελέγχουμε τις απαντήσεις στο πίνακα εξηγώντας ξανά τον τρόπο αν χρειαστεί.</p>	<p>ερωτήσεις, οι οποίες θα απαντώνται ξεκάθαρα. Οι συγκεκριμένες ερωτήσεις θα είναι ιδιαίτερα απλές ως προς την επιλογή του λεξιλογίου και ξεκάθαρες ως προς το νόημά τους.</p>
45'	<p>Η νέα γνώση αναμένεται να κατακτηθεί μέσα από τις ομαδικές δραστηριότητες στην τάξη και τις ατομικές που θα κάνουν οι μαθητές/ριες στο σπίτι. Ο/Η εκπαιδευτικός θα καθοδηγεί τους μαθητές/ριες με παραδείγματα της καθημερινής ζωής και μέσα από παραδείγματα του σχολικού βιβλίου. Η συγκεκριμένη διδακτική πρόταση βασίζεται στην προσέγγιση της περιγραφής ως μορφής γλωσσικής έκφρασης, η οποία απεικονίζει τα ιδιαίτερα εξωτερικά χαρακτηριστικά ενός προσώπου, ζώου, χώρου, αντικειμένου-έργου τέχνης, κτίσματος, φαινομένου ή κατάστασης. Η σταδιακή ανάδειξη των βασικών γνωρισμάτων της</p>	<p>1.Ο/Η εκπαιδευτικός χωρίζει τους μαθητές/ριες σε ομάδες 2.Ο/Η εκπαιδευτικός αναθέτει τις δραστηριότητες στους μαθητές/ριες Δραστηριότητα 1 και 2 3.Ο/Η εκπαιδευτικός καθοδηγεί καθ' όλη την διάρκεια των δραστηριοτήτων 4. Ο/Η εκπαιδευτικός αναθέτει ατομική εργασία στους μαθητές/ριες ώστε να βεβαιωθεί ότι έχουν κατακτήσει όλοι οι μαθητές/ριες τις απαραίτητες γνώσεις. Δραστηριότητα 3</p>	<p>Δραστηριότητα 1 (Άσκηση βιβλίου⁵⁰ τροποποιημένη): 15' Χωριστείτε σε ομάδες 4 ατόμων. (Δεν υπάρχει διαφοροποίηση των μαθητών/ριών με βάση την επίδοσή τους. Η δημιουργία ομάδων γίνεται με τυχαίο τρόπο). Το κάθε μέλος της ομάδας πρέπει να περιγράψει:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ένα πρόσωπο • ένα χώρο • ένα αντικείμενο • μία κατάσταση <p><u>Προσοχή:</u> Πρέπει να λάβετε υπόψιν τους κανόνες που μάθαμε. Πριν την περιγραφή στην τάξη συμφωνήστε με την ομάδα σας το περιεχόμενο της περιγραφής ώστε να θυμηθείτε λέξεις, κανόνες και χρόνους της περιγραφής. Αποφασίστε ποιος θα κάνει ποια από τις περιγραφές. Διαβάστε την περιγραφή σας, και μετά κάντε ο καθένας μια αφήγηση που να περιλαμβάνει και τις τέσσερις περιγραφές. (Εδώ οι μαθητές/ριες</p>

⁴⁹Frayer, D., Frederick, W. C., and Klausmeier, H. J. (1969). A Schema for Testing the Level of Cognitive Mastery. Madison, WI: Wisconsin Center for Education Research.

⁵⁰Εκθεση-Έκφραση Α' Λυκείου - Βιβλίο Μαθητή

<p>περιγραφής πραγματοποιείται μέσα από διαφορετικούς κάθε φορά τύπους κειμένων, με την αξιοποίηση των παραπάνω μεθόδων διδασκαλίας. Το δημιουργικό παιχνίδι, ο διάλογος, η συνεργασία των μαθητών/ριών σε ομάδες εργασίας και η αξιοποίηση του ειδικού εκπαιδευτικού υλικού που βασίζεται στη χρήση λογισμικού και του διαδικτύου συμβάλλουν στη σταδιακή κατάκτηση της γνώσης από τους ίδιους τους μαθητές/ριες, με την κατάλληλη καθοδήγηση του εκπαιδευτικού.</p>		<p>θα κληθούν να βοηθήσουν και να υποστηρίξουν ο ένας των άλλων)</p> <p>Δραστηριότητα 2 (Άσκηση βιβλίου τροποποιημένη⁵¹): 15’</p> <p>Χωριστείτε σε ομάδες 5 ατόμων. Έχετε στη διάθεση σας τις ακόλουθες ερωτήσεις, για να κάνετε μια αφήγηση:</p> <p>Ποιος ήταν; Πού βρισκόταν; Τι έκανε; Τι είπε; Τι είπε ο κόσμος; Τι έγινε στο τέλος;</p> <p>Φτιάξτε μαζί την ιστορία, γράψτε την, αφηγηθείτε την</p> <p>Ανάθεση ρόλων: Ένας θα την γράψει, Ένας θα την διαβάσει στην τάξη, Ένας θα κάνει τον έλεγχο ώστε να πληροί τις προδιαγραφές της αφήγησης και Δυο θα την δημιουργήσουν.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Αντίστοιχη άσκηση θα γίνει για την περιγραφή κάποιου τοπίου ή μέρους (Οι ρόλοι θα αλλάξουν). <p>Οι μαθητές/τριες Ρομά αναμένεται να συμμετάσχουν στη δραστηριότητα με τη βοήθεια των συμμαθητών/ριών τους.</p> <p>Δραστηριότητα 3: 15’</p> <p>Προσπάθησε να συντάξεις "μια μικρή αγγελία" (80-100 λέξεις) για ένα αυτοκίνητο, διαμέρισμα, μουσικό όργανο ή οτιδήποτε άλλο που υποτίθεται ότι θέλεις να πουλήσεις ή ενδιαφέρεσαι να αγοράσεις. Φρόντισε να δώσεις με ακρίβεια και σαφήνεια τις</p>
---	--	---

⁵¹ Έκθεση-Έκφραση Α' Λυκείου - Βιβλίο Μαθητή

			<p>αναγκαίες-επαρκείς πληροφορίες για τους ενδιαφερόμενους.</p> <p>Ο/Η εκπαιδευτικός δίνει κάποια καθοδηγητικά στοιχεία για τη συγγραφή του κειμένου (δίνω λέξεις-κλειδιά της υποενότητας, κάποιες βοηθητικές φράσεις)</p> <p>Οι μαθητές/ριες Ρομά θα συμπληρώσουν την άσκηση με πιο αργό ρυθμό από τους υπόλοιπους. Για το λόγο αυτό θα τους προσφέρεται συνεχής βοήθεια και καθοδήγηση.</p> <p>Θα δυσκολευτούν να στηρίξουν με σωστά επιχειρήματα την άποψή τους, ενώ θα περιοριστούν στην παραγωγή ενός κειμένου μικρής έκτασης. Επιπλέον το λεξιλόγιό τους ίσως να είναι φτωχό και η δομή του κειμένου να μην είναι ορθή σε σχέση με το κειμενικό είδος. Για να βοηθηθούν οι μαθητές/ριες θα τους δοθεί η αρχή του κειμένου και το βασικό λεξιλόγιο.</p>
45'	<p>Δραστηριότητα: Η στρατηγική Think-Tac-Toe</p> <p>Το ζητούμενο είναι κάθε μαθητής να επιλέξει τρία τετράγωνα και να δεσμευτεί για την υλοποίηση του έργου που αναφέρουν. Στην ολοκλήρωση των δραστηριοτήτων ο</p>	<p>1. Ο/η εκπαιδευτικός μοιράζει τα φυλλάδια με την τρίλιζα</p> <p>2. Ο /η μαθητής επιλέγει τρεις δραστηριότητες ώστε να κάνει «τρίλιζα». Κάποιες από τις δραστηριότητες είναι ομαδικές, έτσι έχουν την ευκαιρία οι μαθητές/ριες να</p>	<p>Διαφοροποιημένη Δραστηριότητα: Think – Tac – Toe (Τρίλιζα)⁵²</p> <p>Οι μαθητές/ριες Ρομά αναμένεται να δυσκολευτούν σε κάποιες δραστηριότητες. Για το λόγο αυτό θα τους προσφέρεται συνεχής βοήθεια και καθοδήγηση και η δυνατότητα να ενεργήσουν σε дуάδες.</p>

⁵²Tomlinson, C. A., & Imbeau, M. B. (2010). Leading and managing a differentiated classroom. Alexandria, VA: ASCD

	μαθητής έχει κάνει «τρίλιζα».	βοηθηθούν από τους συμμαθητές/ριες τους.	
10'	<p>1. Να περιγράψουν όλοι οι μαθητές/ριες το ίδιο θέμα : π.χ. α) την τάξη ή το σχολείο τους</p> <p>2. Σε μια επιστολή που θα στείλετε σε ένα φίλο σας να του αφηγηθείτε ένα περιπετειώδες, φανταστικό ταξίδι που πραγματοποιήσατε με την οικογένειά σας το καλοκαίρι που πέρασε.</p> <p>Στο τέλος ο/η εκπαιδευτικός επαναλαμβάνει μέσω ερωτήσεων τα βασικά χαρακτηριστικά της περιγραφής και αφήγησης και μοιράζει τις κάρτες εξόδου .</p> <p>Μοιράζονται τα φύλλα εργασίας που πρέπει να δουλέψουν οι μαθητές/ριες στο σπίτι.</p>	<p>1. Δραστηριότητα 5: Να περιγράψουν όλοι οι μαθητές/ριες το ίδιο θέμα : π.χ. α) την τάξη ή το σχολείο τους</p> <p>2. Δραστηριότητα 6: Σε μια επιστολή που θα στείλετε σε ένα φίλο σας να του αφηγηθείτε ένα περιπετειώδες, φανταστικό ταξίδι που πραγματοποιήσατε με την οικογένειά σας το καλοκαίρι που πέρασε.</p> <p>3. Ο/η εκπαιδευτικός θέτει επαναληπτικές ερωτήσεις του μαθήματος ώστε να βεβαιωθεί για τις γνώσεις των μαθητών/ριών και την κατανόησή τους</p> <p>4. Μοιράζει τις κάρτες εξόδου</p> <p>5. Μοιράζει τα φύλλα εργασίας για το σπίτι. Φύλλο Εργασίας 3</p>	<p>Η αξιολόγηση των εργασιών κάθε ομάδας πραγματοποιείται κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας σε όλες τις φάσεις από τον εκπαιδευτικό που παρακολουθεί την εργασία και τις δεξιότητες κάθε μαθητή (διαμορφωτική αξιολόγηση) και στο τέλος από τον εκπαιδευτικό και τους μαθητές/ριες για την εξαγωγή συμπερασμάτων για την διδασκαλία (τελική αξιολόγηση).</p> <p>Δραστηριότητα 5 και 6. ΚΑΡΤΕΣ ΕΞΟΔΟΥ⁵³ Γενικές ανοιχτού τύπου ερωτήσεις:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Τι σε δυσκόλεψε περισσότερο σήμερα; 2. Γράψε κάτι που σε βοήθησε να μάθεις σήμερα. 3. Ποια συσχέτιση έκανες σήμερα που σε έκανε να πεις: “Αχά! Το κατάλαβα!” 4. Γράψε κάτι που δεν καταλαβαίνεις ακόμη... 5. Η ομαδική δουλειά σου φαίνεται ευκολότερη ή δυσκολότερη; <p>Φύλλα εργασίας για το σπίτι: Οι μαθητές/ριες Ρομά θα ασχοληθούν με το φύλλο εργασίας, το οποίο θα έχει απλούστερες, ως προς το λεξιλόγιο και προς τη δυσκολία, κείμενα.</p>

⁵³ Tomlinson C. and Moon T, (2013). Assessment and student success in a differentiated classroom. Alexandria, VA: ASCD.

Παράρτημα

Διδακτικό υλικό

Υλικό 1: ΦΥΛΛΑΔΙΟ ΟΡΙΣΜΩΝ⁵⁴

ΑΦΗΓΗΣΗ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
<p>Με τον όρο αφήγηση εννοούμε την προφορική ή γραπτή παρουσίαση ενός γεγονότος ή μιας σειράς γεγονότων πραγματικών είτε φανταστικών.</p> <p>Η αφήγηση είναι μια διαδικασία που προϋποθέτει τη συμμετοχή του πομπού, του δέκτη και του μηνύματος.</p> <p>Η αφήγηση είναι πρωτοπρόσωπη, όταν ο αφηγητής συμμετέχει στην εξιστόρηση των γεγονότων και αφηγείται σε α πρόσωπο και τριτοπρόσωπη, όταν ο αφηγητής δε συμμετέχει στην εξιστόρηση των γεγονότων και αφηγείται σε γ πρόσωπο.</p> <p>Ο αφηγητής έχει τη δυνατότητα να αφηγηθεί τα γεγονότα με χρονολογική σειρά ή να αρχίσει την εξιστόρηση από τη μέση της ιστορίας, να βρει μια ευκαιρία και να παρουσιάσει στη συνέχεια αυτά που συνέβησαν στην αρχή.</p> <p>Οι χρόνοι της αφήγησης είναι παρελθοντικοί, κυρίως ο Αόριστος που συμβάλλει στην ακρίβεια και στην επιτάχυνση του αφηγηματικού χρόνου.</p> <p>Μερικές φορές χρησιμοποιείται και ο Παρατατικός για να δηλώσει μεγαλύτερη διάρκεια των συμβάντων ή σε χρόνο Ενεστώτα, ο οποίος δίνει ζωντάνια, αμεσότητα και παραστατικότητα στο κείμενο.</p> <p>Χρησιμοποιούνται συνδεδεμένες λέξεις και φράσεις που δηλώνουν τις σχέσεις αιτιότητας (επειδή, αφού, ενώ, καθώς, έτσι, διότι, γιατί.....) και τις</p>	<p>Με τον όρο περιγραφή εννοούμε την αναπαράσταση μέσω του λόγου χώρων, προσώπων, αντικειμένων, φαινομένων κ.λπ. Η περιγραφή ως είδος κειμένου συνδέεται με το χώρο. Η περιγραφή είναι "τέχνη" του χώρου και απαντά σε ερωτήματα του τύπου τι είναι το Χ αντικείμενο, φαινόμενο ή κατάσταση, τόπος ποια είναι τα στοιχεία που το συγκροτούν πώς οργανώνεται στο χώρο, ποια μέθοδο ακολουθεί η οργάνωσή του. Κάθε περιγραφή έχει το "υποκείμενο" της, δηλαδή τον παρατηρητή που περιγράφει και το "αντικείμενο" της, δηλαδή αυτό που περιγράφεται.</p> <p>Είναι συχνή η παρουσία του α ρηματικού προσώπου.</p> <p>Κυριαρχεί ο Ενεστώτας και η εξακολουθητική ρηματική όψη αφού η περιγραφή δεν εξαρτάται από τη διάσταση του χρόνου.</p> <p>Η χρήση των επιθέτων προσδίδει μεγαλύτερη ζωντάνια, παραστατικότητα αλλά και σαφήνεια στην περιγραφή και μας βοηθά να φανταστούμε πιο εύκολα και πιο λεπτομερειακά το αντικείμενο που περιγράφεται.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Το σημείο περιγραφής μπορεί να είναι σταθερό, όταν ο συγγραφέας μένει ακίνητος και από εκεί περιγράφει τον χώρο, ή μπορεί να κινείται μέσα στον χώρο. Η γλώσσα της περιγραφής

⁵⁴http://www.komvos.edu.gr/glwssa/logos_keimeno/2_1_2/geni1.htm<http://digitalschool.minedu.gov.gr/modules/document/document.php?course=DSGL-A111&openDir=/4e5b63b5pt3d/4e9c5b7dfwj6>

<p>σχέσεις χρονικής συνάφειας(ύστερα, μετά, στη διάρκεια, έπειτα, ταυτόχρονα....).</p> <p>ΕΙΔΗ ΑΦΗΓΗΣΗΣ</p> <p>► Υπάρχουν τρία είδη αφήγησης:</p> <p>α. Η μυθοπλαστική αφήγηση, στην οποία κυριαρχεί ο κόσμος της φαντασίας και του μύθου</p> <p>β. Η ιστορική αφήγηση, η οποία συνδέεται με την παρουσίαση γεγονότων του πρόσφατου ή παλαιότερου παρελθόντος και συναντάται στην ιστορία.</p> <p>γ. Η ρεαλιστική αφήγηση, η οποία συνδέεται με την παρουσίαση με σαφή και πειστικό τρόπο γεγονότων του παρόντος και η οποία συναντάται στις καθημερινές συζητήσεις, στα ρεπορτάζ των ειδήσεων κ.λπ</p> <p>Κατά τη διάρκεια της αφήγησης πρέπει: να ξεκινάμε με αναφορά στο κείμενο-συγγραφέα ή απευθείας/ να χρησιμοποιούμε τις κατάλληλες συνδυαστικές λέξεις ή φράσεις/ να αναφέρουμε την κύρια θέση και τις βασικές ιδέες του κειμένου/ να μη μιμούμαστε τη γλώσσα και το ύφος του συγγραφέα/ αλλά να προσπαθούμε να εκφραστούμε πρωτότυπα/ να χρησιμοποιούμε το κατάλληλο πληροφοριακό ύφος (τυπικό, απρόσωπο) και να μη σχολιάζουμε το κείμενο.</p>	<p>χαρακτηρίζεται από σαφήνεια, ακρίβεια, ζωντάνια και παραστατικότητα.</p> <p>Η επιλογή του υλικού μιας περιγραφής εξαρτάται:</p> <ul style="list-style-type: none"> • από την οπτική γωνία, τη θέση δηλαδή αυτού που περιγράφει στο χώρο • από την ιδιαίτερη προσωπικότητα, το χαρακτήρα του • από τη σκοπιά που αντιμετωπίζει τα γεγονότα <p>Σε άλλα είδη περιγραφής (προσώπου, ζώου, αντικειμένου κ.λπ.), η οργάνωση της περιγραφής ακολουθεί μια πορεία από τα απλά στα σύνθετα ή από τα δευτερεύοντα στα κύρια-σημαντικά στοιχεία κτλ.</p> <p>ΕΙΔΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗΣ</p> <p>► Υπάρχουν δύο είδη περιγραφής:</p> <p>α. Αντικειμενική περιγραφή</p> <p>Συναντάται σε κείμενα πληροφοριακά και επιστημονικά. Αυτός που περιγράφει δεν αποκαλύπτει τη στάση του ή τη θέση του για αυτό που περιγράφει. Κυριαρχεί το γ ρηματικό πρόσωπο. Η αναπαράσταση γίνεται με τρόπο που αντιστοιχεί στα πράγματα και δεν υπάρχει έκφραση γνώμης και συναισθημάτων.</p> <p>β. Υποκειμενική περιγραφή</p> <p>Συναντάται στη λογοτεχνία. Η περιγραφή συνυπάρχει με τα συναισθήματα που προκαλεί στο συγγραφέα το αντικείμενο της περιγραφής. Προσωπικές σκέψεις και συναισθήματα.</p>
<p>Η περιγραφή μέσα στην αφήγηση</p> <p>Συχνά μέσα σε περιγραφικά κείμενα έχουμε περιγραφές σύντομες ή εκτενείς. Χρειάζεται να τονιστεί ότι στην αφήγηση υπάρχει η κίνηση, η διαδοχή των χρονικών στιγμών στο γεγονός που αποτελεί το θέμα της αφήγησης, ενώ στην περιγραφή ο χρόνος μοιάζει "να έχει παγώσει" όπως σε ένα φωτογραφικό στιγμιότυπο ή σε ένα ζωγραφικό πίνακα. Γι' αυτό το λόγο σε αφηγηματικά κείμενα συχνά παρουσιάζονται λέξεις ή φράσεις που δηλώνουν διαδοχή στο χρόνο, όπως οι λέξεις και οι εκφράσεις: ύστερα, μετά, κατόπιν, στη συνέχεια κ.τ.λ.</p> <p>Άρα η περιγραφή μας δίνει πληροφορίες σχετικά με το τι είναι ένα αντικείμενο ενώ η αφήγηση σχετικά με το πώς εξελίσσεται ένα πρόσωπο, μια κατάσταση, ένα πρόβλημα.</p>	

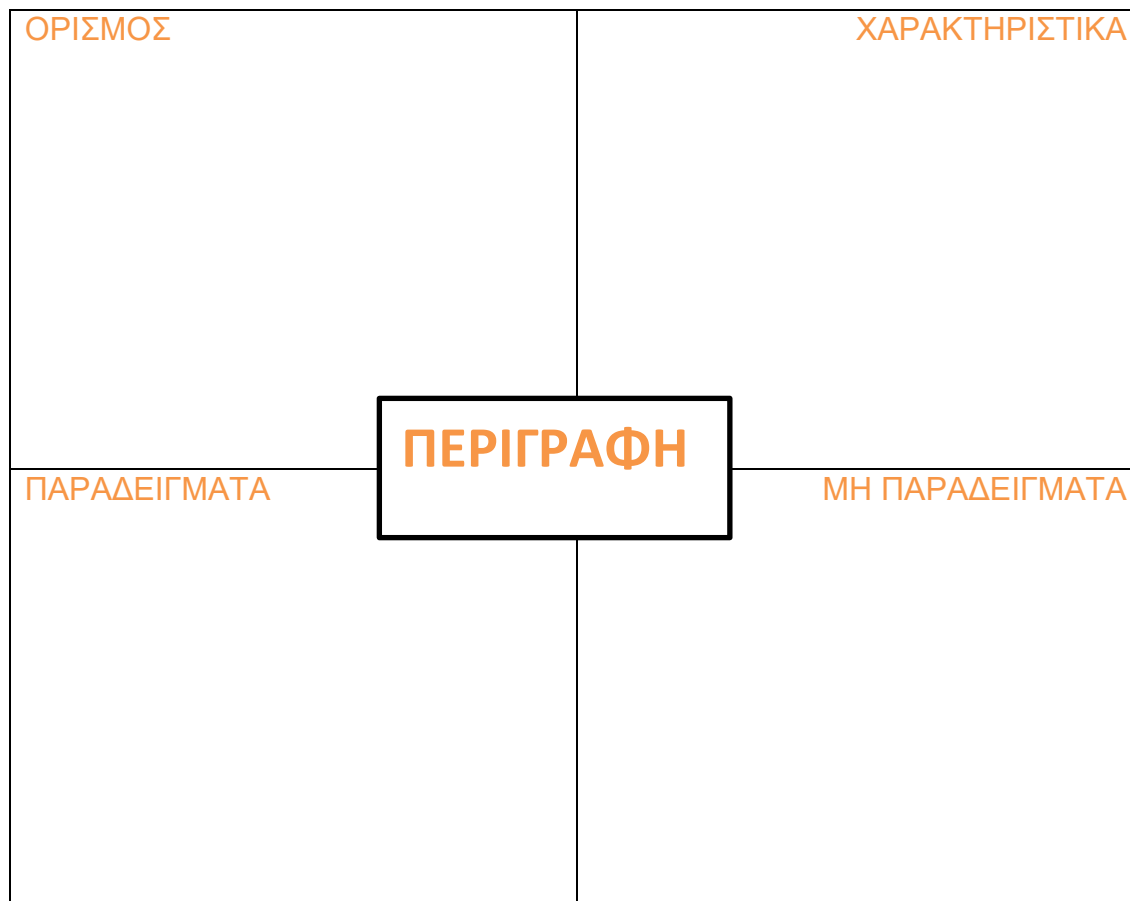
Υλικό 2: Εικόνα για περιγραφή

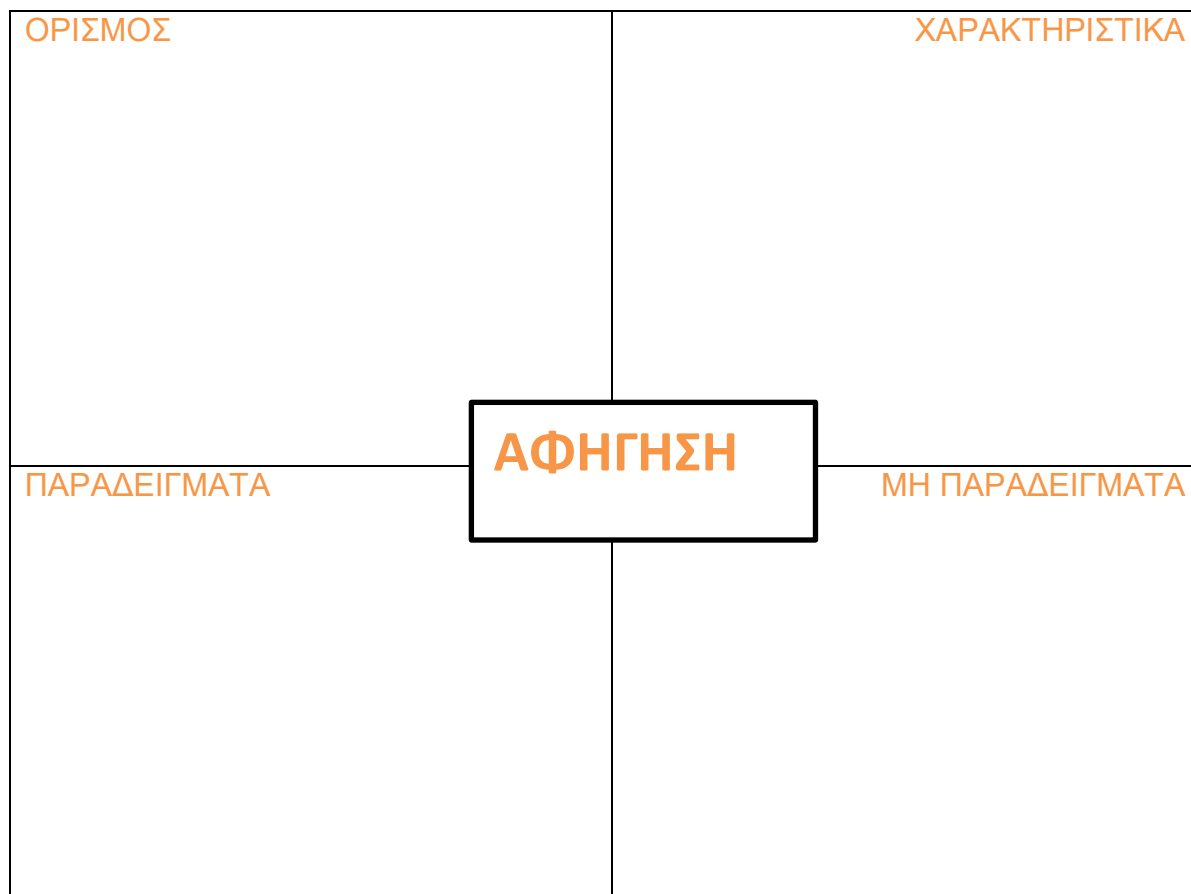

Υλικό Αξιολόγησης

Υλικό αξιολόγησης 1: Φύλλο εργασίας 1

- Στρατηγικές διαφοροποίησης της διδασκαλίας: Frayer Model

Υλικό αξιολόγησης 2: Φύλλο Εργασίας 2

➤ Στρατηγικές διαφοροποίησης της διδασκαλίας

<p>Ζήτησε από έναν συμμαθητή σου να σου πει ένα βίωμα τους και εσύ ανάλογα με το βίωμα θα πρέπει να καταγράψεις την περιγραφή ή την αφήγηση του.</p>	<p>Ζωγράφησε κάτι που σου έχει εντυπωσιάσει και ο συμμαθητής σου θα προσπαθήσει να το περιγράψει.</p>	<p><u>Συνδυασμός σκίτσου και περιγραφής:</u> Όσοι μαθητές/ριες έχουν την ικανότητα μπορούν να δημιουργήσουν σκίτσα-κωμικογραφήματα, τα οποία θα περιγράφουν, μέσω της εικόνας, σύγχρονα κοινωνικά φαινόμενα και ο συμμαθητής/ρια σου θα τα περιγράψει σε κείμενα που θα συνοδεύουν τα σκίτσα</p>
<p>Δημιούργησε ένα αυτοσχέδιο παιχνίδι, το οποίο να εμπεριέχει περιγραφές, καθώς και ανάλογες οδηγίες χρήσης. (Οι μαθητές/ριες Ρομά μπορούν να περιγράψουν να παιχνίδι που ήδη γνωρίζουν).</p>	<p>Βρες περιγραφές ή αφηγήσεις από τα βιβλία άλλων μαθημάτων, εντοπίζοντας την πορεία περιγραφής, αφήγησης και τα κυριότερα εκφραστικά μέσα. ή Σύνταξε την περίληψη ενός περιγραφικού ή αφηγηματικού κειμένου.</p>	<p>Επέλεξε μία φωτογραφία ή μία εικόνα της αρεσκείας σου και να την περιγράψουν, παρουσιάζοντάς την στην τάξη</p>
<p>Υποθέστε ότι είστε ένας απλός επισκέπτης ενός Μουσείου και θέλετε να περιγράψετε το έργο που σας εντυπωσίασε ή θέλετε να αφηγηθείτε την εμπειρία σας στους φίλους σας. Μπορείτε να ενσωματώσετε στο κείμενό σας και τις παρεμβάσεις των φίλων σας, οι οποίοι σας υποβάλλουν σχετικά ερωτήματα για την παράθεση επιμέρους λεπτομερειών στην περιγραφή, συντάσσοντας ένα κείμενο με τη μορφή διαλόγου (min 80 λέξεις)</p>	<p>Υποθέστε ότι είστε ένας σκιτσογράφος που επιθυμεί να περιγράψει ή να αφηγηθεί, με το δικό του τρόπο, ένα μουσείο ή ένα αξιοσημείωτο μέρος που επισκέφτηκε στους αναγνώστες μιας εφημερίδας (min 80 λέξεις)</p>	<p>Υποθέστε ότι είστε ένας λογοτέχνης που επιθυμεί να περιγράψει ή να αφηγηθεί, με το δικό του τρόπο, ένα μουσείο ή ένα αξιοσημείωτο μέρος που επισκέφτηκε σε μια λογοτεχνική περιγραφή ή αφήγηση.(min 80 λέξεις)</p>

Υλικό αξιολόγησης 3⁵⁵: Φύλλο εργασίας 3 (εργασία στο σπίτι)

Φύλλο εργασίας για **ΟΜΑΔΑ 1** (Ρομά και αδύναμους μαθησιακά μαθητές)

Στα κείμενα που ακολουθούν να προσδιορίσετε το γενικό τύπο τους (αφηγηματικό – περιγραφικό) καθώς και το ακριβές είδος τους (υπογραμμίστε τις χαρακτηριστικές λέξεις - φράσεις που αιτιολογούν την επιλογή σας και σχετίζονται με τη δομή και τη γλώσσα του κειμένου):

1. Το σχολείο μου ανέλαβε μια σημαντική πρωτοβουλία στα πλαίσια του περιβαλλοντικού προγράμματος που υλοποιείται τη φετινή σχολική χρονιά, τη δενδροφύτευση καμένης πλαγιάς κοντά στη μονή του Ομπλού. Ένα πρωινό βρεθήκαμε στο συγκεκριμένο χώρο, όπου επικρατούσε ένα σκηνικό καταστροφής, παντού μαυρίλα και θάνατος. Αμέσως πιάσαμε δουλειά. Κάποιοι αρχίσαμε να σκάβουμε λάκκους, άλλοι κουβαλούσαν τα μικρά δεντράκια. Μετά την προετοιμασία του εδάφους προχωρήσαμε στη δενδροφύτευση. Λίγο μετά το μεσημέρι η αποστολή μας ολοκληρώθηκε. Κατάκοποι αλλά χαρούμενοι επιστρέψαμε στα σπίτια μας. Φαντάζομαι τη νέα εικόνα της πλαγιάς μετά από καιρό: πνιγμένη στο πράσινο, και πάλι ζωντανή!!

ΑΦΗΓΗΣΗ ή ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ:

ΕΙΔΟΣ:

ΘΕΜΑ- ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ:

ΔΟΜΗ:

ΓΛΩΣΣΑ :

2. Φέτος το καλοκαίρι ανακαλύψαμε μια υπέροχη παραλία στο νησί της Ζακύνθου. Βρίσκεται στη βόρεια πλευρά του νησιού, μακριά από τους θορυβώδεις τουριστικούς προορισμούς. Είναι κρυμμένη πίσω από βράχους, σα να θέλει αν προστατευθεί από ανεπιθύμητους επισκέπτες. Πρόκειται για ένα μικρό κόλπο με καταγάλανα πεντακάθαρα νερά. Η παραλία είναι γεμάτη κατάλευκα μικρά βότσαλα. Λίγα αρμυρίκια προσφέρουν τον ευεργετικό ίσκιο τους στον επισκέπτη. Στην παραλία αυτή περάσαμε αξέχαστες στιγμές απολαμβάνοντας την ομορφιά και την απόλυτη ηρεμία της φύσης.

ΑΦΗΓΗΣΗ ή ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ:

ΕΙΔΟΣ:

ΘΕΜΑ- ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ:

ΔΟΜΗ:

ΓΛΩΣΣΑ:

⁵⁵<https://nanalexandr.wordpress.com/2015/01/13/%CE%B5%CE%BD%CF%8C%CF%84%CE%B7%CF%84%CE%B13%CE%B7%CF%86%CF%8D%CE%BB%CE%BB%CE%BF%CE%B5%CF%81%CE%B3%CE%B1%CF%83%CE%AF%CE%B1%CF%82-%CE%B1%CF%86%CE%AE%CE%B3%CE%B7%CF%83%CE%B7-%CF%80%CE%B5%CF%81/>

3. Τις πρώτες πρωινές ώρες ξέσπασε μια μεγάλη πυρκαγιά σε βιοτεχνία πλαστικών στην περιοχή της Παραλίας. Οι κάτοικοι ειδοποίησαν αμέσως την Πυροσβεστική Υπηρεσία, η οποία ευτυχώς κατέφθασε χωρίς καθυστέρηση και ανέλαβε τα έργα της κατάσβεσης της φωτιάς. Αρχικά έγινε προσπάθεια να περιοριστεί η φωτιά στο φλεγόμενο κτήριο και να μην επεκταθεί στην παρακείμενη πολυκατοικία. Η προσπάθεια των πυροσβεστών ήταν ιδιαίτερα δύσκολη, εξαιτίας των εύφλεκτων υλικών που υπήρχαν στη βιοτεχνία. Οι κάτοικοι αγωνιούσαν για την ασφάλεια των νοικοκυριών τους. Στην πιο δύσκολη θέση όμως βρισκόταν ο ιδιοκτήτης της βιοτεχνίας, ο οποίος έβλεπε την περιουσία του να γίνεται στάχτη. Τελικά η φωτιά σβήστηκε, αφού κατέστρεψε ολοσχερώς τη βιοτεχνία.

ΑΦΗΓΗΣΗ – ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ:

ΕΙΔΟΣ:

ΘΕΜΑ- ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ:

ΔΟΜΗ:

ΓΛΩΣΣΑ:

4. Τα δελφίνια είναι τυπικά θαλάσσια θηλαστικά με δόντια. Το σχήμα του σώματός τους είναι ιδιαίτερα υδροδυναμικό, έχει μεγάλη ταχύτητα και η ευκινησία που το διακρίνει στην κολύμβηση επαυξάνεται με το λείο και γυμνό από τρίχες δέρμα. Το κινητήριο όργανό τους είναι η ουρά, ενώ τα θωρακικά πτερύγια ελάχιστα προωθούν το δελφίνι, αλλά χρησιμεύουν ως πηδάλια για τις πλευρικές στροφές. Το υπόλοιπο σώμα, κεφάλι και κορμός παραμένει άκαμπτο. Τα δελφίνια χαρακτηρίζονται από περιέργεια και κυρίως από φιλική συμπάθεια και φιλικότητα για τον άνθρωπο.

ΑΦΗΓΗΣΗ – ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ:

ΕΙΔΟΣ:

ΘΕΜΑ- ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ:

ΔΟΜΗ:

ΓΛΩΣΣΑ:

5. Αγαπημένο μου ημερολόγιο, Σήμερα στο σχολείο πέρασα μια θαυμάσια μέρα. Φτιάξαμε με τον Νίκο μια τεράστια ζωγραφιά σε χαρτόνι και στολίσαμε τον διάδρομο. Στο διάλειμμα η Σοφία και η Φανή, οι δίδυμες, με κάλεσαν στο πάρτι για τα γενέθλιά τους. Την τελευταία ώρα κάναμε πρόβα με τη δασκάλα μας για τη σχολική γιορτή. Μάθαμε και τρία νέα τραγούδια!

ΑΦΗΓΗΣΗ ή ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ:

ΕΙΔΟΣ:

ΘΕΜΑ- ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ :

ΔΟΜΗ:

ΓΛΩΣΣΑ:

6. Να περιγράψετε ένα αγαπημένο σας πρόσωπο ή αντικείμενο ή ζώο προσέχοντας τη δομή και τη γλώσσα που θα χρησιμοποιήσετε στο κείμενό σας.

Φύλλο εργασίας για **ΟΜΑΔΑ 2**

1. Στα κείμενα που ακολουθούν να προσδιορίσετε το γενικό τύπο τους (αφηγηματικό – περιγραφικό) καθώς και το ακριβές είδος τους (υπογραμμίστε τις χαρακτηριστικές λέξεις - φράσεις που αιτιολογούν την επιλογή σας και σχετίζονται με τη δομή και τη γλώσσα του κειμένου):

«Είμαι Κωνσταντινουπολίτης την καταγωγήν, αλλά εγεννήθηκα στην Αλεξάνδρεια - σ' ένα σπίτι της οδού Σερίφ· μικρός πολύ έφυγα, και αρκετό μέρος της παιδικής μου ηλικίας το πέρασα στην Αγγλία. Κατόπιν επισκέφθην την χώραν αυτήν μέγας, αλλά για μικρόν χρονικόν διάστημα. Διέμεινα και στη Γαλλία. Στην εφηβικήν μου ηλικίαν κατοίκησα υπέρ τα δύο έτη στην Κωνσταντινούπολι. Στην Ελλάδα είναι πολλά χρόνια που δεν επήγα. Η τελευταία μου εργασία ήταν υπαλλήλου εις ένα κυβερνητικόν γραφείον εξαρτώμενον από το υπουργείον των Δημοσίων Έργων της Αιγύπτου. Ξέρω Αγγλικά, Γαλλικά και ολίγα Ιταλικά».

Κωνσταντίνος Καβάφης

ΑΦΗΓΗΣΗ ή ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ:

ΕΙΔΟΣ:

ΘΕΜΑ- ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ:

ΔΟΜΗ:

ΓΛΩΣΣΑ:

2. Διαβάστε το απόσπασμα που ακολουθεί από τη Ζωή εν τάφω του Στράτη Μυριβήλη⁵⁶ και απαντήστε

Ήταν ένα λουλούδι εκεί! Συλλογίσου. Ένα λουλούδι είχε φυτρώσει εκεί μέσα στους σαπρακιασμένους γεώσακους. Και μου φανερώθηκε έτσι ξαφνικά τούτη τη νύχτα που 'ναι γιομάτη θάματα. Απόμεινα να το βλέπω σχεδόν τρομάγμενος. Τ' άγγισα με χτυποκάρδι, όπως αγγίζεις ένα βρέφος στο μάγουλο. Είναι μια παπαρούνα. Μια τόσο δα μεγάλη, καλοθρεμμένη παπαρούνα, ανοιγμένη σαν μικρή βελουδένια φούχτα. Αν μπορούσε να τη χαρεί κανένας μέσα στο φως του ήλιου, θα 'βλεπε πως ήταν άλικη, μ' έναν μαύρο σταυρό στην καρδιά, με μια τούφα μαβιές βλεφαρίδες στη μέση. Είναι καλοθρεμμένο λουλούδι, γεμάτο χαρά, χρώματα και γεροσύνη. Το

⁵⁶ Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Α' Λυκείου, ΟΕΔΒ

τσουνί του είναι ντούρο και χνουδάτο. Έχει κι ένα κόμπο που δεν άνοιξε ακόμα. Κάθεται κλεισμένος σφιχτά μέσα στην πράσινη φασκιά του και περιμένει την ώρα του. Μα δεν θ' αργήσει ν' ανοίξει κι αυτός. Και θα 'ναι δυο λουλούδια τότες! Δυο λουλούδια μέσα στο περιβόλι του Θανάτου. Αισθάνομαι συγκινημένος ξαφνικά ως τα κατάβαθα της ψυχής.

α) Να συμπληρώσετε τον πίνακα που ακολουθεί με στοιχεία που θα αντλήσετε από το κείμενο.

ΤΟΠΟΣ	
ΧΡΟΝΟΣ	
ΠΡΟΣΩΠΑ	
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΝΑΡΞΗΣ ΑΦΗΓΗΣΗΣ	
ΕΞΕΛΙΞΗ ΑΦΗΓΗΣΗΣ	
ΤΕΛΙΚΗ ΕΚΒΑΣΗ ΑΦΗΓΗΣΗΣ	

β) Να ορίσετε το είδος της αφήγησης του κειμένου.

γ) Ποιος είναι ο κυρίαρχος χρόνος των ρημάτων που χρησιμοποιούνται; Δώστε παραδείγματα.

3. Να μελετήσετε το παρακάτω κείμενο⁵⁷:

Στον πίνακα του ElGresco “Ευαγγελισμός” απεικονίζεται ο Αρχάγγελος Γαβριήλ να κρατά ένα σκήπτρο, ενδεικτικό της εξουσίας του ως Αρχαγγέλου, κατά την παράδοση της Ανατολικής Εκκλησίας, και όχι έναν λευκό κρίνο (ο λευκός κρίνος ανήκει στην παράδοση της Δυτικής Εκκλησίας). Όσον αφορά την έκπληκτη στάση της Παναγίας και το στρογγυλό της πρόσωπο, οι μελετητές θεωρούν ότι ο Θεοτοκόπουλος έχει εμπνευστεί από τον Τισιανό. Η σκηνή διαδραματίζεται σε ένα πλακόστρωτο δωμάτιο με τεράστιο άνοιγμα σε έναν συννεφιασμένο ουρανό. Μικροί άγγελοι πετούν στον ουρανό, ενώ το Άγιο Πνεύμα εμφανίζεται σαν λευκό περιστέρι μέσα σε χρυσό φως. Πίσω μια κόκκινη κουρτίνα έχει ανοίξει, για να φανεί ο ουρανός με τους αγγέλους.

Η Παναγία μελετά από ένα ανοιχτό βιβλίο και στρέφεται ξαφνιασμένη με την εμφάνιση του Αρχαγγέλου που πετά. Κυριαρχούν τα τρία βασικά χρώματα, το μπλε στο φόρεμα της Παναγίας, το κίτρινο στον Αρχάγγελο και το κόκκινο στην κουρτίνα. Τα υπόλοιπα χρώματα είναι καφέ και ουδέτερα.

Η πινακιά του καλλιτέχνη είναι γρήγορη και εμφανής και θα παίξει σημαντικό ρόλο στον καθορισμό του ύφους του στα ώριμα έργα του.

⁵⁷ <http://www.pi-schools.gr/lessons/aesthetics/eikastika/afises/index.php?id=20&v=2>

Εντύπωση προκαλεί η όλο χάρη κίνηση του Αρχαγγέλου, τα λεπτά και ευγενικά χαρακτηριστικά του, καθώς και τα δυνατά σκουρόχρωμα φτερά του, τα οποία ζωγραφίστηκαν με πολλή προσοχή.

Ο εσωτερικός και ο εξωτερικός χώρος συγχέονται. Ο Αρχάγγελος πατά πάνω σε σύννεφο, ενώ οπτικά είναι μέσα στο δωμάτιο. Οι μικροί άγγελοι, που βρίσκονται επίσης μέσα στα σύννεφα, απεικονίζονται μπροστά από την κουρτίνα. Μοιάζει σαν να έχει εισέλθει στο δωμάτιο ο ουρανός.

Το δωμάτιο είναι εντελώς λιτό. Εκτός από το έπιπλο όπου κάθεται και μελετά η Παναγία, το υπόλοιπο είναι κενό. Το πλακόστρωτο, με την προοπτική σμίκρυνσης, οδηγεί το μάτι στο κέντρο περίπου του πίνακα, που είναι και το σημείο φυγής.

Όλο το έργο, εκτός από το πλακόστρωτο, δείχνει να πάλλεται από κίνηση: οι πτυχώσεις των ρούχων, η κίνηση των σωμάτων, η κίνηση της κουρτίνας, το φτερούγισμα των μικρών αγγέλων και ο συννεφιασμένος ουρανός, ενοποιημένα με τις χαρακτηριστικές πινελιές του Γκρέκο, γεμίζουν με ανησυχία τη σκηνή.

Συνθετικά το έργο χωρίζεται σε δύο τρίγωνα: αριστερά η Παναγία με την κουρτίνα και δεξιά, ως αντεστραμμένο τρίγωνο, ο Γαβριήλ με τους μικρούς αγγέλους. Οριζόντια η σύνθεση διαχωρίζεται σε δύο μέρη: το επάνω και το κάτω, το ουράνιο και το γήινο.

β) Στη συνέχεια να συμπληρώσετε τον παρακάτω πίνακα γράφοντας τις παρατηρήσεις σας για:

Είδος περιγραφής	
Θέμα	
Πρόσωπα (Κεντρικό – δευτερεύοντα)	
Χώρος	
Χρώματα	
Αισθητικές παρατηρήσεις	
Συναισθήματα	
Αξιολογική κρίση	

4. Διαβάστε το απόσπασμα από του βιβλίου της Αρχαίας Ιστορίας⁵⁸ για τον Μ. Αλέξανδρο:

Στα 336 π.Χ., μετά τη δολοφονία του Φιλίππου, ο πρωτότοκος γιος του Αλέξανδρος γίνεται βασιλιάς της Μακεδονίας σε ηλικία είκοσι ετών. Μόλις καταλαμβάνει το θρόνο της Μακεδονίας ο Αλέξανδρος, συγκαλεί ξανά το Συνέδριο της Κορίνθου. Ονομάζεται από αυτό «στρατηγός αυτοκράτορας» των Ελλήνων. Κατόπιν τακτοποιεί με ταχύτητα τις πολιτικές εκκρεμότητες στην Ελλάδα και απερίσπαστος αρχίζει να προετοιμάζει την εκστρατεία εναντίον της Περσίας. Από το 336 π.Χ. βασιλιάς της Περσίας ήταν ο Δαρείος ο Γ' ο Κοδομανός, ικανός ηγέτης, ο οποίος προσπαθεί να αναδιοργανώσει το περσικό κράτος. Ο Αλέξανδρος, γνωρίζοντας τις δυσχέρειες του Δαρείου,

⁵⁸ <http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-A105/29/161,933/>

επιταχύνει την εκστρατεία. Ξεκινά από την Πέλλα το 334 π.Χ. με μία μέτρια στρατιωτική δύναμη που δεν ξεπερνούσε τους 40.000 άνδρες. Διαβαίνει τον Ελλήσποντο και αντιμετωπίζει σε πρώτη φάση τους Πέρσες στον Γρανικό ποταμό (334 π.Χ.). Οι Πέρσες ηττώνται και ο Αλέξανδρος γίνεται κύριος της Μικράς Ασίας. Η δεύτερη σύγκρουση ανάμεσα στο στρατό του Αλέξανδρου και τους Πέρσες πραγματοποιείται στην πεδιάδα της Ισσού (333 π.Χ.). Οι Έλληνες νικούν και πάλι. Οι Πέρσες με τον ηττημένο Δαρείο υποχωρούν στα ενδότερα του κράτους τους και ο Αλέξανδρος, αφού καταλαμβάνει τη Φοινίκη, εισβάλλει στην Αίγυπτο. Εκεί ιδρύει την πρώτη από τις πόλεις, στις οποίες θα δώσει το όνομά του, την Αλεξάνδρεια.

α) Να συμπληρώσετε τον πίνακα που ακολουθεί με στοιχεία που θα αντλήσετε από το κείμενο.

ΤΟΠΟΣ	
ΧΡΟΝΟΣ	
ΠΡΟΣΩΠΑ	
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΝΑΡΞΗΣ ΑΦΗΓΗΣΗΣ	
ΕΞΕΛΙΞΗ ΑΦΗΓΗΣΗΣ	
ΤΕΛΙΚΗ ΕΚΒΑΣΗ ΑΦΗΓΗΣΗΣ	

β) Να ορίσετε το είδος της αφήγησης του κειμένου.

5. Να μελετήσετε το παρακάτω κείμενο:

Η Πάτρα⁵⁹ είναι η πρωτεύουσα του νομού Αχαΐας και της περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, ενώ αποτελεί και το μεγαλύτερο αστικό κέντρο και λιμένα της Πελοποννήσου. Η Πάτρα βρίσκεται στα βόρεια παράλια της Πελοποννήσου, στις δυτικές απολήξεις του Παναχαϊκού όρους και βρέχεται από τον Πατραϊκό κόλπο. Είναι μια πόλη που κρύβει μέσα της την επανάσταση, κάτι που διαφαίνεται τόσο στα μεγάλα, ιστορικά γεγονότα, όσο και στις μικρές, καθημερινές στιγμές. Θα μπορούσαμε να πούμε ότι κουβαλάει στην πλάτη της χαρακτηριστικά στοιχεία τεσσάρων χιλιετιών, τυλίγοντάς τα μ' ένα πέπλο αρμονίας.

Σεργιανίζοντας στην πόλη των 168.034 κατοίκων, το ενδιαφέρον μας θα μείνει αμείωτο, όπου κι αν σταθούμε. Ξεκινώντας από τα σκαλιά της Αγ. Νικολάου που οδηγούν στο ψηλότερο σημείο του κέντρου, θα συναντήσουμε πολλά φοιτητικά στέκια, που ειδικά τους θερινούς μήνες σφύζουν από ζωή. Ανηφορίζοντας προς το Μεσαιωνικό Κάστρο, θα έχουμε την ευκαιρία να αγναντέψουμε όλη αυτή τη θέα του Ιονίου Πελάγους, που ξεδιπλώνεται μπροστά μας. Επιπλέον, η Πάτρα μάς εξιστορεί τη Ρωμαϊκή κυριαρχία μέσω των πολλών Ρωμαϊκών μνημείων, που στιγματίζουν όλη την πόλη, όπως το Ρωμαϊκό Ωδείο κ.α. Έπειτα, θα κατηφορίσουμε προς το κέντρο, περνώντας από τις διάφορες

⁵⁹ <http://patra.livecity.gr/76347/h-patra> (διασκευή)

πλατείες. Ένας ακόμη σταθμός από τους πολλούς που οφείλουμε να κάνουμε είναι στην εκκλησία του Αγ. Ανδρέα για να θαυμάσουμε την αρχιτεκτονική υπεροχή του Ναού. Αφήνοντας τον Αγ. Ανδρέα, θα κατευθυνθούμε προς το ιστορικό κέντρο, όπου τα νεοκλασικά κτίρια και οι γρήγοροι ρυθμοί της πόλης συνθέτουν τη μοναδικότητα της Πάτρας. Το σήμα κατατεθέν του κέντρου είναι η πλ. Βασιλέως Γεωργίου Α', με το Θέατρο Απόλλων, σχέδιο του Ερνέστο Τσίλλερ, και το Μέγαρο Λόγου και Τέχνης. Πρέπει να σημειωθεί ότι στη συγκεκριμένη πλατεία, με τα νεοκλασικά στολίδια, κορυφώνεται η μεγάλη παρέλαση του Πατρινού Καρναβαλιού, της σημαντικότερης εκδήλωσης της περιοχής. Η περιήγησή μας θα καταλήξει στον πέτρινο Φάρο, στην άκρη της Ιχθυόσκαλας και πιο συγκεκριμένα στον ειδικά διαμορφωμένο χώρο περιπάτου, απ' όπου θα θαυμάσουμε ένα από τα ωραιότερα ηλιοβασιλέματα του Μεσογειακού Νότου. Αφού γεμίσουμε με πολύχρωμες σκέψεις από τη δύση του ηλίου, ετοιμαζόμαστε για τη βραδινή μας έξοδο. Η Πάτρα ξέρει πώς να διασκεδάσει και καλό θα ήταν να περιπλανηθούμε λίγο στα στενά για να βρούμε αυτό που ζητάμε. Η «Πύλη της Ελλάδας προς τη Δύση», όπως αποκαλείται, είναι ένας προορισμός που μπορεί να ικανοποιήσει και το πιο απαιτητικό επισκέπτη.

Στη συνέχεια να συμπληρώσετε τον παρακάτω πίνακα γράφοντας τις παρατηρήσεις σας για :

Είδος περιγραφής	
Περιεχόμενο περιγραφής	
Τρόπος οργάνωσης της περιγραφής (δομή)	
Υποκειμενική ή αντικειμενική περιγραφή; (αιτιολόγηση)	
Προσδιορισμοί του χώρου	
Επιλογή ρημάτων – χρόνοι	
Χαρακτηριστικά επίθετα –ρόλος	

6. Να περιγράψετε έναν πίνακα ζωγραφικής ή ένα έργο τέχνης προσέχοντας τη δομή και τη γλώσσα που θα χρησιμοποιήσετε στο κείμενό σας.